

۱- مآخذی را که در این درس به آنها استناد شده است، فهرست و در دو بخش منابع و تحقیقات طبقه‌بندی کنید.

« پاسخ »

منابع: قرآن، نهج البلاغه
تحقیقات: تاریخ اسلام، آریبری، علم در اسلام

۲- منابع درآمد حکومت اسلامی در زمان پیامبر را نام برده و شیوه تأمین و توزیع هر یک از آنها ذکر کنید.

« پاسخ »

غنایم جنگی، زکات و جزیه که از پیروان سایر ادیان می‌گرفتند.

۳- سه مورد از اقدامات منافقان را در مدینه علیه پیامبر و مسلمانان فهرست کنید.

« پاسخ »

زمانی که یهودیان بنی‌نضیر در محاصر پیامبر بودند منافقان به یهودیان وعده دادند و آنها را تشویق به مقاومت کردند - تحریک انصار علیه مهاجران - برخی منافقان در هنگام جنگ، میدان جنگ را ترک کردند و در جنگ شرکت نداشته‌اند.

۴- هدف رسول خدا از برقراری پیوند برادری میان مسلمانان چه بود؟ و این اقدام چه نتایج عاطفی و اجتماعی داشت؟

« پاسخ »

این پیوند باعث ایجاد همدلی بین مسلمانان گشت و از طرفی باعث نزدیک‌تر شدن مهاجر و انصار شد و چون مهاجری که به مدینه آمده بود ثروتی نداشت و نتوانسته بود سرمایه خود را بیاورد در تنگنا مالی بود که با این فرمان بخشی از مشکلاتش رفع گردید.

۵- به نظر شما چرا بعد از فتح مکه، شرط مهاجرت به مدینه از شروط بیعت و مسلمانی برداشته شد؟

« پاسخ »

به دلیل اینکه اکثر شبه جزیره هم‌پیمان با مسلمانان شدند و در مکه، اسلام نیز فراگیر شده بود.

۶- پیش از هجرت پیامبر، کدام شهر شبه‌جزیره عربستان برخی قبایل یهودی را در خود جای داده بود؟

(۱) طائف (۲) نجران (۳) مکه (۴) یثرب

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در آستانه‌ی ظهور اسلام، تعدادی از قبیله‌های عرب به دین‌های یهودیت و مسیحیت گرویده بودند. برخی از یهودیان، ساکن یثرب و معدودی از مسیحیان مستقر در نجران از آن جمله‌اند.

۷- در نتیجه کدام اتفاق، پایگاه امن و مطمئنی برای مسلمانان در یثرب به وجود آمده؟
 (۱) هجرت به مدینه (۲) فتح مکه (۳) پیمان عقبه دوم (۴) پیمان عقبه اول

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در نتیجه پیمان عقبه دوم، پایگاه امن و مطمئنی برای مسلمانان در یثرب به وجود آمد به دنبال این پیمان رسول خدا به مسلمانان فرمان داد که به یثرب هجرت کنند.

۸- مورخان کدام سال از حکومت پیامبر (ص) در مدینه را «سال وفود» نامیده‌اند و کدام مورد، از وقایع آن سال می‌باشد؟
 (۱) سال هشتم هجری - تعدادی از حاکمان محلی در گوشه و کنار شبه‌جزیره عربستان، مانند عمان، بحرین، نجران و یمن یا به اسلام گرویده و یا بستن پیمان و پرداخت جزیه، تابع حکومت مدینه شدند.
 (۲) سال نهم هجری - هیئت‌های نمایندگی قبیله‌های مختلف عرب از هر سو به مدینه آمدند و ضمن پذیرش اسلام، فرمانبرداری خود را از رسول خدا (ص) اعلام کردند.
 (۳) سال هشتم هجری - مکه و خانه‌ی خدا، به عنوان حرم اسلامی اعلام گردید و مشرکان حق نداشتند به آنجا وارد شوند.
 (۴) سال نهم هجری - مکه به صورت مسالمت‌آمیزی، فتح و کعبه از بت‌ها پاکسازی شد.

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مورخان سال نهم هجری را «سال وفود» یا «سال اسلام آوردن قبیله‌ها» نامیده‌اند. در این سال، هیئت‌های نمایندگی قبیله‌های مختلف عرب از هر سو به مدینه آمدند و ضمن پذیرش اسلام، فرمانبرداری خود را از رسول خدا (ص) اعلام کردند.
 یادآوری: فتح مکه در سال هشتم هجری رخ داد، پس گزینه‌ی ۴ نادرست است.

۹- کدام فرد، رهبر منافقان یثرب در دوره‌ی حضرت محمد (ص) بود؟
 (۱) عبدالله بن اُتبی (۲) حباب بن منذر (۳) سعد بن عباده (۴) مروان بن حکم

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. سردسته (رهبر) منافقان مدینه عبدالله بن اُتبی بود که پیش از هجرت، گروه‌هایی از مردم یثرب قصد داشتند او را به ریاست شهرشان برگزینند.

۱۰- مورخان کدام سال را سال وفود یا سال اسلام آوردن قبیله‌ها نامیده‌اند؟
 (۱) دهم هجری (۲) هفتم هجری (۳) نهم هجری (۴) هشتم هجری

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. سال وفود یا سال اسلام آوردن قبیله‌ها سال نهم هجری بود.

۱۱- پیامبر (ص) پس از فتح مکه، هنگامی که کفار قریش سر تسلیم فرود آوردند، آن حضرت در مورد آنان، کدام روش را در پیش گرفت؟

- (۱) کعبه را از بت‌های مشرکان پاکسازی کرد.
- (۲) معلمانی را برای تعلیم احکام اسلام به کفار قریش انتخاب کرد.
- (۳) با حضور بسیاری از آنان مراسم حج برگزار کرد.
- (۴) از گناه و ظلم و ستم آنان به خود و مسلمانان چشم‌پوشی کرد.

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. پس از فتح مکه، هنگامی که قریش سر تسلیم فرود آوردند پیامبر (ص)، از گناه آنان و ستمی که به او و مسلمانان کرده بودند، چشم‌پوشی کرد.

۱۲- پس از کدام واقعه، حضرت محمد (ص) سران امپراتوری‌ها و دولت‌های بزرگ را به اسلام دعوت کرد؟

- (۱) جنگ بدر
- (۲) صلح حدیبیه
- (۳) فتح مکه
- (۴) جنگ خندق

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.
پس از صلح حدیبیه، حضرت محمد (ص)، سران امپراتوری‌ها و دولت‌های بزرگ را به اسلام دعوت کرد.

۱۳- کدام واقعه در مکانی موسوم به عقبه در مِنا به «پیمان عقبه اول» مشهور شد؟

- (۱) مسلمان شدن شش نفر از مردم یثرب، در سال ۱۱ بعثت، به دعوت حضرت محمد (ص)
- (۲) پیمان بستن ۷۳ مرد و دو زن از اهالی یثرب، با رسول خدا (ص)، در مراسم حج سال ۱۳ بعثت
- (۳) بیعت ۱۲ مرد یثربی، هنگام مراسم حج با پیامبر (ص)، در سال ۱۲ بعثت
- (۴) اسلام آوردن شمار قابل توجهی از اعضای قبایل مهم یثرب از جمله اوس و خزرج، در سال ۱۴ بعثت

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. حضرت محمد (ص) در سال ۱۱ بعثت، شش نفر از مردم یثرب را که برای انجام مراسم حج به مکه آمده بودند، به اسلام دعوت کرد. آنان مسلمان شدند و پس از بازگشت به شهر خود به تبلیغ اسلام پرداختند. سال بعد (یعنی سال ۱۲ بعثت)، ۱۲ مرد یثربی، هنگام مراسم حج در مکانی موسوم به عقبه در مِنا، با پیامبر (ص) بیعت کردند. این بیعت در تاریخ به «پیمان عقبه اول» معروف شده است.

۱۴- در کدام گزینه مهم‌ترین اقدام پیامبر (ص) پس از هجرت برای تأسیس نظام اجتماعی و سیاسی منسجمی در چارچوب دین اسلام، به درستی بیان شده است؟

- (۱) ساخت مسجد
- (۲) انعقاد پیمان‌نامه‌ی عمومی مدینه
- (۳) مقابله با منافقان و پیمان‌شکنان
- (۴) پیمان برادری میان مهاجرین و انصار

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. پیمان‌نامه‌ی عمومی یا به تعبیر رایج در عصر ما، قانون اساسی مدینه، مهم‌ترین اقدام پیامبر برای تأسیس نظام اجتماعی و سیاسی منسجمی در چارچوب دین اسلام به شمار می‌رود.

- ۱۵- در آستانه‌ی ظهور اسلام، معدود مسیحیان شبه‌جزیره‌ی عربستان در کجا مستقر بودند؟
 (۱) مکه (۲) طائف (۳) نجران (۴) یثرب

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در آستانه‌ی ظهور اسلام، تعدادی از قبیله‌های عرب به دین‌های یهودیت و مسیحیت گرویده بودند، برخی از یهودیان ساکن یثرب و معدودی از مسیحیان مستقر در نجران از آن جمله‌اند.

- ۱۶- در زمان پیامبر (ص) چه بخشی از غنایم جنگی میان جنگاوران تقسیم می‌شد و مالیاتی که به مردان بالغ اهل کتاب تعلق می‌گرفت، چه نام داشت؟

(۱) چهارپنجم - زکات (۲) یک پنجم - زکات (۳) چهارپنجم - جزیه (۴) یک پنجم - جزیه

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. چهارپنجم غنایم جنگی میان جنگاوران تقسیم می‌شد. جزیه مالیا سرانه‌ای بود که به مردان بالغ اهل کتاب که به لحاظ مالی توانایی پرداخت آن را داشتند، تعلق می‌گرفت.

- ۱۷- کدام پادشاه ساسانی، مطابق برخی روایت‌ها توسط پیامبر (ص) به اسلام دعوت شد؟
 (۱) شیرویه (۲) یزدگرد (۳) خسرو پرویز (۴) قباد

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. خسرو پرویز بود، اما وی دعوت پیامبر (ص) نپذیرفت.

- ۱۸- کدام فرد از یاران پیامبر (ص) با نزول سوره براءت (توبه) در آخرین ماه‌های سال نهم هجری، مأموریت یافت برای ابلاغ نزول سوره عازم مکه گردد؟

(۱) اسامة بن زید (۲) حباب بن منذر (۳) حضرت علی (ع) (۴) زید بن حارثه

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. استقبال گسترده قبیله‌های مهم شبه جزیره عربستان از حکومت اسلامی، پیامبر و مسلمانان را در موقعیتی قرار داد که برای ریشه‌کن کردن شرک و بت پرستی اقدام کنند. بنابراین با نزول سوره براءت (توبه) در آخرین ماه‌های سال نهم هجری، رسول خدا به علی (ع) مأموریت داد که برای ابلاغ سوره براءت عازم مکه شود. پس از آن مکه و خانه خدا به‌عنوان حرم اسلامی اعلام گردید و مشرکان حق نداشتند به آنجا وارد شوند.

- ۱۹- در آخرین ماه‌های سال نهم هجری با نزول کدام سوره، رسول خدا (ص)، حضرت علی (ع) را به مکه فرستادند؟
 (۱) سوره علق (۲) سوره براءت (۳) سوره عنکبوت (۴) سوره جهاد

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. با نزول سوره براءت (توبه) در آخرین ماه‌های سال نهم هجری، رسول خدا به علی (ع) مأموریت داد که برای ابلاغ سوره براءت عازم مکه شود.

- ۲۰- کدام مورد از اقدامات منافقین در زمان رسول خدا (ص) به سردستگی عبدالله بن اُبی نمی‌باشد؟
- (۱) وعده یاری به یهودیان بنی‌نضیر در زمان محاصره آنان توسط سپاه اسلام
 - (۲) تحریک انصار علیه مهاجران
 - (۳) ممانعت از ورود رسول خدا (ص) و یاران ایشان به مکه برای انجام مراسم حج
 - (۴) جدایی از سپاه اسلام در غزوه تبوک

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. عبارت گزینه «۳» از اقدامات مشرکان قریش علیه پیامبر (ص) و اسلام است.

- ۲۱- پیروان کدام‌یک از ادیان، پیش از ظهور اسلام، در شهر یثرب سکونت داشتند و چه عواملی زمینه‌ی پذیرش اسلام را در این شهر فراهم کرده بود؟

- (۱) مسیح - شکل‌گیری طبقه‌ی متوسط و جنگ و ستیز طولانی دو قبیله‌ی اوس و خزرج
- (۲) مسیح - اختلافات عمیق طبقاتی و گرایش توده‌ی مردم به تحقق عدالت اجتماعی
- (۳) یهود - شکل‌گیری طبقه‌ی متوسط و جنگ و ستیز طولانی دو قبیله‌ی اوس و خزرج
- (۴) یهود - اختلافات عمیق طبقاتی و گرایش توده‌ی مردم به تحقق عدالت اجتماعی

« پاسخ »

گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است. گذشته از یهودیان ساکن در یمن، بیش‌تر یهودیان شبه‌جزیره‌ی عربستان در یثرب و اطراف آن زندگی می‌کردند. شرایط اجتماعی و اقتصادی مدینه با مکه کاملاً تفاوت داشت. اقتصاد کشاورزی، دامداری و پیشه‌وری خرد در یثرب موجب شکل‌گیری طبقه‌ی متوسط نسبتاً قدرتمندی شده بود که می‌توانست بر سرنوشت شهر خود اثرگذار باشد، از سوی دیگر جنگ و ستیز طولانی دو قبیله‌ی اوس و خزرج در یثرب، عموم مردم را چنان خسته کرده بود که برای پایان یافتن چنین نزاع‌هایی لحظه‌شماری می‌کردند. بی‌تردید تعالیم اسلام بهترین پاسخ به این نیاز عمومی تلقی می‌شد.

- ۲۲- پیمان صلح حدیبیه در سال چندم هجرت و میان چه کسانی بسته شد؟
- (۱) ششم - یهودیان و منافقان
 - (۲) ششم - مسلمانان و مشرکان
 - (۳) هشتم - مسلمانان و مشرکان
 - (۴) هشتم - یهودیان و منافقان

« پاسخ »

گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. پیمان صلح حدیبیه در سال ششم هجرت و میان مسلمانان و مشرکان بسته شد.

- ۲۳- کدام گروه، پس از هجرت پیامبر و یارانش به مدینه، بزرگ‌ترین و سرسخت‌ترین دشمنان دعوت اسلامی بودند؟
- (۱) مشرکان قریش
 - (۲) قبایل صحرانشین عربستان
 - (۳) یهودیان
 - (۴) منافقان مدینه

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. پس از هجرت پیامبر و یارانش به مدینه، مشرکان قریش هم‌چنان بزرگ‌ترین و سرسخت‌ترین دشمنان دعوت اسلامی باقی ماندند. یادآوری: قبیله‌ی قریش در شهر مکه ساکن بود.

زمان رخداد	رخداد	
.....	رحلت پیامبر ﷺ	۱-
سال هشتم	۲-
.....	صلح حدیبیه	۳-
سال نهم	۴-

۲۴- کدام گزینه جدول مقابل را که مربوط به رخداد‌های دوران حضور پیامبر (ص) در مدینه است به درستی کامل می‌کند؟

- ۱) سال دهم هجری - نامه به سران کشورها - سال هفتم هجری - حجة‌الوداع
- ۲) سال دوازدهم هجری - فتح خیبر - سال ششم هجری - فتح مکه
- ۳) سال نهم هجری - سال وفود - سال یازدهم بعثت - وفات پیامبر (ص)
- ۴) سال یازدهم هجری - فتح مکه - سال ششم هجری - سال وفود

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

رحلت پیامبر (ص) ← ۲۸ صفر سال یازدهم هجری
 فتح مکه ← دو سال بعد از صلح حدیبیه سال هشتم هجری
 صلح حدیبیه ← ذی‌القعدةی سال ششم هجری
 سال وفود ← سال نهم هجری

- ۲۵- پس از آن که مناطق یهودی‌نشین خیبر با جنگ گشوده شدند، پیامبر (ص) به آن‌ها چه اجازه‌ای داد؟
- ۱) بر روی زمین‌های آن منطقه کار کنند و نیمی از محصول سالانه را به حکومت اسلامی بپردازند.
 - ۲) با خانواده و تمام مال و اموال خود، خیبر را ترک کنند.
 - ۳) مردان بالغ زکات بپردازند و به کشاورزی ادامه دهند.
 - ۴) هریک از یهودیان باسواد، به ده تن از مسلمانان خواندن و نوشتن بیاموزند.

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. پیامبر (ص) پس از آن که مناطق یهودی‌نشین مانند خیبر را به جنگ گشود، به یهودیان ساکن آنجا اجازه داد همچنان بر روی زمین‌های آن منطقه کشاورزی کنند و نیمی از محصول سالانه را به حکومت بپردازند.

۲۶- کدام گزینه از نتایج حضور یهودیان در شهر یثرب پیش از ظهور اسلام است؟

- ۱) رابطه‌ی تجاری و سیاسی گسترده با شهرهای نزدیک شام به وجود می‌آمد.
- ۲) بت‌پرستان آن شهر، اخبار و اطلاعاتی درباره‌ی تاریخ پیامبران الهی کسب می‌کردند.
- ۳) منابع تاریخی و متون دینی زیادی درباره‌ی یهودیان در اختیار مردم قرار می‌گرفت.
- ۴) درگیری‌های بیابانی اوس و خزرج با داوری یهودیان خاتمه می‌یافت.

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. حضور یهودیان در یثرب، سبب شده بود که بت‌پرستان، اخبار و اطلاعاتی درباره‌ی تاریخ پیامبران الهی کسب نمایند.

- ۲۷- مهم‌ترین اقدام پیامبر (ص) برای تأسیس نظام اجتماعی و سیاسی منسجم در چارچوب اسلام، کدام است؟
- (۱) تدوین پیمان‌نامه‌ی عمومی مدینه
 - (۲) ساخت مسجد در مدینه
 - (۳) ایجاد پیمان اخوت
 - (۴) الگو قرار دادن آیات جهاد و زکات

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. پیمان‌نامه‌ی عمومی یا به تعبیر رایج در عصر ما، قانون اساسی مدینه، مهم‌ترین اقدام پیامبر (ص) برای تأسیس نظام اجتماعی و سیاسی منسجمی در چارچوب دین اسلام به شمار می‌رود. این پیمان‌نامه، حقوق و مسئولیت‌های هر یک از گروه‌های مسلمان و غیرمسلمان و چگونگی ارتباط با آنها را با یکدیگر مشخص می‌کرد.

- ۲۸- پس از نزول کدام سوره، مکه و خانه‌ی خدا حرم اسلامی شناخته شد و مشرکان از ورود به آن منع شدند؟
- (۱) بقره
 - (۲) حجر
 - (۳) حج
 - (۴) براءت

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. با نزول سوره‌ی براءت (توبه) در آخرین ماه‌های سال نهم هجری، رسول خدا به علی (ع) مأموریت داد که برای ابلاغ سوره‌ی براءت عازم مکه شود. پس از آن، مکه و خانه‌ی خدا به‌عنوان حرم اسلامی اعلام گردید و مشرکان حق نداشتند به آنجا وارد شوند.

- ۲۹- در سال دهم هجرت، رسول خدا (ص) در چه مکانی، ختم نزول آیات قرآن و اتمام رسالت خود را اعلام کرد؟
- (۱) غدیرخم
 - (۲) مسجدالنبی
 - (۳) خانه‌ی خدا
 - (۴) کوه صفا

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. رسول خدا (ص) پس از پایان مراسم حج و هنگام بازگشت به مدینه، در مکانی به نام غدیرخم، طی خطبه‌ای طولانی، مهم‌ترین وصیت خود را ایراد کرد. آن حضرت در این خطبه، ضمن معرفی علی (ع) به جانشینی خویش، ختم نزول آیات قرآن و اتمام رسالت خود را اعلام کرد.

- ۳۰- کدام گروه از مهاجران مکه به یثرب به اهل صفه مشهور شدند؟
- (۱) منافقان مهاجران را اهل صفه می‌گفتند.
 - (۲) مهاجرینی که بعد از پیامبر (ص) عازم یثرب شدند.
 - (۳) نخستین گروه مهاجران
 - (۴) مهاجران بی‌بضاعت

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. انصار (مسلمانان اهل مدینه) به گرمی از رسول خدا و دیگر مهاجران استقبال کردند و در منازل خویش پذیرای آنان شدند. پیامبر (ص) اندکی پس از ورود به مدینه قطعه زمینی را که از آن دو یتیم بود برای بنای مسجد خریداری کرد. همه مسلمانان به‌همراه پیامبر اشتیاق فراوان در ساخت مسجد مشارکت ورزیدند. برخی از مهاجران بی‌بضاعت نیز در جوار مسجد ساخته شده اقامت گزیدند و به اهل صفه مشهور شدند.

۳۱- از کدام شهر، دو قبیله بزرگ اوس و خزرج به یثرب مهاجرت کرده بودند؟

- (۱) شام (۲) یمن (۳) طائف (۴) حجاز

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ساکنان شهر یثرب در دوران جاهلیت، شامل دو گروه یهود و عرب بودند گروه یهود متشکل از چند قبیله بودند که در سده‌های نخست میلادی از فلسطین به یثرب کوچیده بودند. قبیله‌های عرب آن شهر، از جمله دو قبیله بزرگ اوس و خزرج نیز ای یمن به آن دیار مهاجرت کرده بودند.

۳۲- نتیجه تداوم سیاست تعقیب کاروان‌های تجاری قریش، توسط مسلمانان کدام است؟

- (۱) غزوه بدر (۲) مخالفت منافقان (۳) غزوه احد (۴) غزوه خندق

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در سال نخست هجرت، به دنبال نزول آیات جهاد، رسول خدا تصمیم به تشکیل نیروی نظامی گرفت و در اواخر همان سال مسلمانان چندین عملیات نظامی و اطلاعاتی محدود در خارج از مدینه انجام دادند. در نتیجه تداوم سیاست تعقیب کاروان‌های تجاری قریش توسط مسلمانان، سرانجام در سال دوم هجرت، جنگ بزرگی میان سپاه اسلام و لشکریان مشرک در جایی موسوم به بدر صورت گرفت.

۳۳- پیمان عقبه دوم پیامبر (ص) با اهالی یثرب نشان‌دهنده کدام مورد، با مردم آن شهر می‌باشد؟

- (۱) علاقه بسیاری از زنان یثرب به اسلام (۲) به وجود آمدن پایگاهی امن و مطمئن برای مسلمانان
(۳) آگاهی مردم آن از ظهور پیامبری جدید (۴) نفوذ و گسترش چشمگیر اسلام در یثرب

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در مراسم حج سال سیزدهم بعثت، ۷۳ مرد و ۲ زن از اهالی یثرب در عقبه با رسول خدا (ص) پیمانی بستند که به عقبه دوم مشهور است. پیمان عقبه دوم، بیانگر نفوذ و گسترش چشمگیر اسلام در یثرب بود، زیرا شمار قابل توجهی از اعضای قبیله‌های مختلف، به ویژه اوس و خزرج در آن حضور داشتند.

۳۴- کدام گزینه، از اقدامات عبدالله بن ابی سرکرده‌ی منافقان مدینه، علیه حکومت اسلامی پیامبر (ص) بود؟

- (۱) در جنگ احزاب، با سپاه مشرکان مکه بر ضد مسلمانان متحد شد.
(۲) در غزوه‌ی حنین، به همراه یارانش از سپاه اسلام جدا شد و در جنگ شرکت نکرد.
(۳) هنگامی که رسول خدا تصمیم به محاصره‌ی یهودیان بنی‌نضیر گرفت، یهودیان را تشویق به مقاومت کرد.
(۴) با بسیاری از قبیله‌های شبه‌جزیره‌ی عربستان روابط سیاسی و تجاری برقرار کرد و آنها را علیه مسلمانان تحریک کرد.

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. هنگامی که رسول خدا تصمیم به محاصره‌ی یهودیان بنی‌نضیر گرفت، سردسته‌ی منافقان، یهودیان را تشویق به مقاومت کرد و به آنان وعده‌ی یاری داد. عبدالله بن ابی هم‌چنین می‌کوشید که انصار را علیه مهاجران تحریک نماید. او حتی در غزوه‌های احد و تبوک، به همراه یارانش از سپاه اسلام جدا شد و در جنگ شرکت نکرد.

۳۵- در کدام جنگ، پیامبر اسلام (ص) علی‌رغم نظر خود، تسلیم نظر اکثریت جوانان شد که می‌خواستند در بیرون از شهر با سپاه دشمن بجنگند؟
 (۱) بدر (۲) احد (۳) حنین (۴) احزاب

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. پیامبر (ص) پیش از جنگ احد، به یارانش درباره‌ی چگونگی مقابله با مشرکان به مشورت پرداخت. نظر پیامبر بر آن بود که در مدینه با دشمن روبه‌رو شوند، اما تسلیم نظر اکثریت جوانان شد که می‌خواستند در بیرون از شهر با سپاه دشمن بجنگند.

۳۶- کدام واقعه در مکانی موسوم به عقبه در منا، به پیمان عقبه‌ی اول مشهور شد؟
 (۱) مسلمان شدن شش نفر از مردم یثرب در سال ۱۱ بعثت به دعوت حضرت محمد (ص)
 (۲) پیمان بستن ۷۳ مرد و دو زن از اهالی یثرب با رسول خدا در مراسم حج سال ۱۳ بعثت
 (۳) بیعت ۱۲ مرد یثربی هنگام مراسم حج با پیامبر در سال ۱۲ بعثت
 (۴) اسلام آوردن شمار قابل توجهی از اعضای قبایل مهم یثرب از جمله اوس و خزرج در سال ۱۴ بعثت

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. حضرت محمد (ص) در سال ۱۱ بعثت، شش نفر از مردم یثرب را که برای انجام مراسم حج به مکه آمده بودند، به اسلام دعوت کرد. آنان مسلمان شدند و پس از بازگشت به شهر خود به تبلیغ اسلام پرداختند. سال بعد، ۱۲ مرد یثربی، هنگام مراسم حج در مکانی موسوم به عقبه در منا، با پیامبر بیعت کردند. این بیعت در تاریخ به پیمان عقبه‌ی اول معروف شده است.

۳۷- کدام گزینه از ویژگی‌های «سپاه اسلام در زمان پیامبر (ص)» است؟
 (۱) هزینه‌ی تأمین جنگ‌افزارهای نظامی مانند سلاح، اسب و سایر تجهیزات جنگی به عهده‌ی حکومت اسلامی بود.
 (۲) در حکومت پیامبر، جهاد و دفاع در برابر دشمن وظیفه‌ی تمام اهالی مسلمان و غیرمسلمان مدینه بود.
 (۳) مسلمانان به خاطر حضور در سپاه و شرکت در جنگ حقوق می‌گرفتند.
 (۴) چهار پنجم غنایم جنگی میان جنگاوران تقسیم می‌شد.

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در حکومت پیامبر، چهار پنجم غنایم جنگی میان جنگاوران تقسیم می‌شد و یک پنجم آن (خمس) به خدا، رسول، خویشان او، یتیمان، فقیران و در راه ماندگان تعلق داشت. بررسی سایر گزینه‌ها:
 (۱) هزینه‌ی تأمین جنگ‌افزارهای نظامی مانند سلاح، اسب و سایر تجهیزات جنگی به عهده‌ی جنگاوران بود.
 (۲) جهاد و دفاع وظیفه‌ی تمام مسلمانانی بود که توانایی انجام آن را داشتند.
 (۳) مسلمانان به خاطر حضور در سپاه و شرکت در جنگ حقوق نمی‌گرفتند، اما از غنیمت‌های جنگی سهم خود را دریافت می‌کردند.

۳۸- کدام گروه، پس از هجرت پیامبر و یارانش به مدینه، بزرگ‌ترین و سرسخت‌ترین دشمنان دعوت اسلامی بودند؟

- (۱) مشرکان قریش
(۲) قبایل صحرائین عربستان
(۳) یهودیان
(۴) منافقان مدینه

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. پس از هجرت پیامبر و یارانش به مدینه، مشرکان قریش هم‌چنان بزرگ‌ترین و سرسخت‌ترین دشمنان دعوت اسلامی باقی ماندند.

۳۹- قبیله‌های عرب یثرب در دوران جاهلیت، از جمله دو قبیله‌ی بزرگ اوس و خزرج، از کدام منطقه به آن دیار مهاجرت کرده بودند؟

- (۱) عراق
(۲) یمن
(۳) شام
(۴) فلسطین

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ساکنان شهر یثرب در دوران جاهلیت، شامل دو گروه یهود و عرب بودند. قبیله‌ی عرب آن شهر، از جمله دو قبیله‌ی بزرگ اوس و خزرج نیز از یمن به آن دیار مهاجرت کرده بودند.

۴۰- کدام گزینه از اقدامات «عبدالله بن ابی»، سرکرده‌ی منافقان مدینه، علیه حکومت اسلامی پیامبر (ص) بود؟

- (۱) با برخی از قبیله‌های شبه‌جزیره‌ی عربستان روابط سیاسی و تجاری برقرار و آن‌ها را علیه مسلمانان تحریک کرد.
(۲) در غزوه‌ی حنین، به همراه یارانش از سپاه اسلام جدا شد و در جنگ شرکت نکرد.
(۳) در جنگ بدر، با سپاه مشرکان مکه برضد مسلمانان متحد شد.
(۴) کوشید انصار را علیه مهاجرین تحریک نماید.

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. عبدالله بن ابی می‌کوشید که انصار را علیه مهاجران تحریک نماید. او حتی در غزوه‌های احد و تبوک، به همراه یارانش از سپاه اسلام جدا شد و در جنگ شرکت نکرد.

۴۱- در کدام جنگ دوره‌ی حکومت پیامبر (ص)، با وجود این‌که مشرکان مکه تمام نیرو و امکانات مادی و معنوی خود را بسیج کرده بودند، ناکام ماندند؟

- (۱) خندق
(۲) حنین
(۳) احد
(۴) بدر

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. مشرکان در جنگ خندق یا احزاب، با وجود این‌که تمام نیرو و امکانات مادی و معنوی خود را بسیج کرده بودند، ناکام ماندند.

- ۴۲- کدام گروه از مهاجران که از مکه عازم یثرب شدند، به اهل صفه معروف شدند؟
- (۱) کسانی که نزدیک محل سکونت پیامبر (ص) بودند.
 - (۲) کسانی که در زمین‌های انصار برای خود خانه ساختند.
 - (۳) طرفداران عبدالله بن ابی مسلمانان را با این اسم صدا می‌کردند.
 - (۴) مهاجران فقیر و بی‌بضاعت که در جوار مسجد اقامت گزیدند.

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در پی سکونت پیامبر و مهاجران در مدینه، اجتماعی از مسلمانان در این شهر به وجود آمد. اعضای این اجتماع، قبیله‌ها و طوایف گوناگون بودند که برخی از آن‌ها کینه و دشمنی دیرینه‌ای با هم داشتند. پیامبر بعد از ساخت مسجد در یثرب که به مدینه معروف شد اتاق‌های کوچکی در کنار مسجد برای سکونت خویش در نظر گرفت و همچنین زمین‌هایی که صاحب نداشت به مهاجران داد که برای خود خانه بسازند. برخی از مهاجران بی‌بضاعت نیز در جوار مسجد اقامت گزیدند و به اهل صفه مشهور شدند.

- ۴۳- بزرگ‌ترین جنگی که مشرکان با تمام نیرو و امکانات مادی و معنوی در آن علیه مسلمانان شرکت داشتند، کدام است؟
- (۱) خیبر
 - (۲) احد
 - (۳) احزاب
 - (۴) بدر

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در سال نخست هجرت به دنبال نزول آیات جهاد، رسول خدا تصمیم به تشکیل نیروی نظامی گرفت در اواخر همان سال مسلمانان چندین عملیات نظامی و اطلاعاتی محدود در خارج مدینه انجام دادند. در سال سوم و پنجم هجرت، سپاهی بزرگ از جنگجویان قبیله‌ی قریش و قبیله‌های هم پیمان آن، به قصد جبران شکست بدر و نابودی اسلام راهی مدینه شدند. فرماندهی سپاه قریش در این لشکرکشی‌ها به عهده‌ی ابوسفیان بود. اما در جنگ خندق یا احزاب با وجود این‌که تمام نیرو و امکانات مادی و معنوی خود را بسیج کرده بودند، ناکام ماندند.

- ۴۴- کدام یک از فرمانروایان دولت ساسانی، توسط حضرت محمد (ص) به اسلام دعوت شد؟
- (۱) شیرویه
 - (۲) خسرو پرویز
 - (۳) یزدگرد
 - (۴) انوشیروان

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. هم‌زمان با ظهور اسلام، وضعیت سیاسی و اجتماعی ایران چندان مناسب نبود، زیرا حکومت ۴۰۰ ساله‌ی ساسانی از یک سو، بر اثر جنگ‌های طولانی و پرخرج با روم در غرب و نبردهای پی‌درپی با اقوام بیابانگرد در مرزهای شرقی، سبب اختلاف و نزاع بزرگان و اشراف دچار فرسودگی و ضعف شده بود. مطابق برخی روایت‌ها، خسرو پرویز از جمله فرمانروایانی بود که توسط حضرت محمد (ص) به اسلام دعوت شد، اما دعوت پیامبر را نپذیرفت و به باذان حاکم ایرانی یمن امر کرد که به حجاز رود و آن حضرت را دستگیر و روانه‌ی تیسفون کند.

۴۵- در بیعت پیمان عقبه‌ی اول چند نفر از اهالی یثرب، هنگام مراسم حج در منا با پیامبر بیعت کردند؟
 (۱) یازده (۲) دوازده (۳) هفتاد و سه (۴) شش

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. حضرت محمد (ص) در سال ۱۱ بعثت، شش نفر از مردم یثرب را که برای انجام مراسم حج به مکه آمده بودند، به اسلام دعوت کرد. آنان مسلمان شدند و پس از بارگشت به شهر خود به تبلیغ اسلام پرداختند. سال بعد، ۱۲ مرد یثربی هنگام مراسم حج در مکانی موسوم به عقبه در منا، با پیامبر بیعت کردند. این بیعت در تاریخ به پیمان عقبه‌ی اول معروف شده است و پس از آن نیز پیمان عقبه‌ی دوم بسته شد که بیانگر نفوذ و گسترش چشمگیر اسلام در یثرب بود.

۴۶- پس از کدام جنگ با کاهش فعالیت نظامی کفار قریش، زمینه‌ی مساعدی برای نشر اسلام، در میان قبیله‌های منطقه‌ی حجاز فراهم گردید؟

(۱) احد (۲) موته (۳) خندق (۴) بدر

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. ناکامی قریش در جنگ خندق و کاهش فعالیت‌های نظامی آنان علیه اسلام، زمینه‌ی مساعدی برای نشر اسلام در میان قبیله‌های منطقه‌ی حجاز و گسترش محدودی حکومت پیامبر فراهم آورد. پس از پیمان صلح حدیبیه، حضرت محمد (ص) سران امپراتوری‌ها و دولت‌های بزرگ را به اسلام دعوت کرد، پس از فتح مسالمت‌آمیز مکه نیز کعبه از بت‌ها پاکسازی شد. پس از آن قبیله‌های اطراف آن شهر نیز به تدریج اسلام پذیرفتند.

۴۷- پیامبر اسلام چند سال پس از بعثت، به فرمان خداوند دعوت خود را آشکار و عمومی کرد؟
 (۱) سه (۲) پنج (۳) دو (۴) چهار

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. پیامبر اکرم سه سال پس از بعثت به فرمان خداوند دعوت خود را آشکار و عمومی کرد. ایشان نخست خویشاوندان و سپس عموم مردم را به قبول اسلام فراخواند. اما سران قریش دعوت حضرت محمد (ص) را نپذیرفتند و اعلام کردند که ما از آیین، آداب و سنت‌های پدران و اجداد خویش پیروی می‌کنیم. سران مشرک که در ابتدای دعوت اسلامی، مخالفت و دشمنی شدیدی با رسول خدا ابراز نمی‌داشتند. با گسترش دعوت و گرایش جوانان و مستضعفان به اسلام، درصد برآمدند که با پیامبر و مسلمانان مقابله کنند.

۴۸- یکی از اقدامات مهم رسول خدا، پس از پیمان صلح حدیبیه کدام بود؟

- (۱) دعوت سران امپراتوری‌ها و دولت‌های بزرگ به اسلام
- (۲) فرستادن سپاهی به منظور مقابله با تهدیدات رومیان به سرحدات شام
- (۳) پاک‌سازی کعبه از بت‌های مشرکان
- (۴) برگزاری مراسم حج با جمعیت زیادی از مسلمانان

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. پس از پیمان صلح حدیبیه، حضرت محمد (ص) سران امپراتوری‌ها و دولت‌های بزرگ را به اسلام دعوت کرد. به همین منظور سفیران رسول خدا، نامه‌های آن حضرت را به پادشاهان ایران، رذوم، عمان، مصر و حبشه و رؤسای برخی قبیله‌های بزرگ رساندند. طی سال‌های هفتم و هشتم هجری تعدادی از حاکمان محلی در گوشه و کنار شبه‌جزیره عربستان مانند عمان، بحرین، نجران، یمن و ... به اسلام گرویده و یا با بستن پیمان و پرداخت جزیه، تابع حکومت مدینه شدند.

۴۹- در کدام غزوه پیامبر (ص) عبدالله بن ابی سردسته منافقان یثرب به همراه یارانش از سپاه اسلام جدا شد؟

- (۱) فتح مکه
- (۲) بدر
- (۳) خندق
- (۴) تبوک

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. عبدالله بن ابی علاوه بر این که می‌کوشید انصار را علیه مهاجران تحریک نماید. در غزه‌های احد و تبوک، به همراه یارانش از سپاه جدا شد و در جنگ شرکت نکرد.

۵۰- پیامبر اکرم (ص) پس از آگاهی از دسیسه مشرکان در دارالندوه به کدام اقدام دست زد؟

- (۱) پیمان مخفیانه‌ای در عقبه‌ی منا با یثربیان بست.
- (۲) مخفیانه از مکه خارج و عازم یثرب شد.
- (۳) به همراه علی (ع) عازم یثرب شد.
- (۴) از تبلیغ دین اسلام در اطراف خانه خدا، دست برداشت.

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در نتیجه پیمان عقبه دوم، پایگاه امن و مطمئن برای مسلمانان در یثرب به وجود آمد. به دنبال این پیمان رسول خدا به مسلمانان فرمان داد که به یثرب هجرت کنند. مسلمانان به تدریج راهی آن شهر شدند. پیامبر نیز پس از آنکه از دسیسه مشرکان در دارالندوه برای کشتن خود آگاه شد، تصمیم گرفت مخفیانه از مکه خارج و به سوی یثرب حرکت کند. علی (ع) برای گمراه کردن مشرکان با شجاعت و فداکاری تمام شب را در منزل پیامبر ماند و در جای ایشان خوابید.

- ۵۱- مهم‌ترین اهمیت پیمان عقبه‌ی دوم پیامبر (ص) در سال سیزدهم بعثت، با بزرگان شهر یثرب کدام است؟
- (۱) زمینه‌ی مهاجرت تاریخی پیامبر اسلام و پیروانش از مکه به یثرب فراهم آمد.
 - (۲) ساختار شریعت اسلامی شکل منظم و منسجمی به خود گرفت.
 - (۳) منافع کلان اقتصادی یهودیان با کفار قریش محدود شد.
 - (۴) زمینه‌ی گسترش اسلام در یثرب فراهم گردید.

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در سال سیزدهم بعثت، هفتاد تن از بزرگان آن شهر در عقبه، پیمان عقبه دوم را با پیامبر (ص) منعقد کردند که به موجب آن، اهالی یثرب تعهد کردند از پیامبر اسلام (ص) و یارانش چون کسان خویش پشتیبانی کنند و رسول خدا را در برابر دشمنانش یاری دهند.

توضیح: فراهم کردن زمینه گسترش اسلام در یثرب (گزینه ۴)، نتیجه‌ی پیمان عقبه‌ی اول است.

- ۵۲- کدام یک از موارد زیر، مربوط به جنگ بدر است؟

- (۱) در آستانه آغاز این جنگ، عبدالله بن ابی‌سردسته منافقان مدینه، به همراه یارانش از سپاه اسلام جدا شد و در جنگ شرکت نکرد.
- (۲) پس از پیروزی مسلمانان، هیئت‌های نمایندگی قبایل مختلف عرب به مدینه آمدند و فرمان‌برداری خود را از رسول خدا اعلام کردند.
- (۳) پیامبر (ص) پس از این جنگ، شرط آزادی هریک از اسیرانِ باسواد را آموزش خواندن و نوشتن به ده تن از مسلمانان تعیین کرد.
- (۴) این جنگ در سال پنجم هجرت به وقوع پیوست و با وجود اینکه مشرکان تمام نیرو و امکانات خود را بسیج کرده بودند، ناکام ماندند.

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. رسول خدا (ص) توجه خاصی به تعلیم و تربیت داشت و آن را در اولویت امور قرار داده بود. آن حضرت پس از جنگ بدر، شرط آزادی هریک از اسیرانِ باسواد را آموزش خواندن و نوشتن به ده تن از مسلمانان تعیین کرد.

- ۵۳- کدام گزینه، درباره‌ی ابوسفیان صحیح است؟

- (۱) سردسته‌ی مشرکان مکه به شمار می‌رفت و در جنگ بدر کشته شد.
- (۲) در سال وفود، پس از مدت‌ها دشمنی با اسلام، به همراه قبیله‌ی خود مسلمان شد.
- (۳) در جنگ‌های احد و احزاب، فرماندهی سپاه قریش را به عهده داشت.
- (۴) پس از پیروزی مسلمانان در جنگ بدر اظهار مسلمانی کرد.

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در سال‌های سوم و پنجم هجرت، سپاهی بزرگ از جنگجویان قبیله‌ی قریش و قبیله‌های هم‌پیمان آن، به قصد جبران شکست بدر و نابودی اسلام راهی مدینه شدند. فرماندهی سپاه قریش در این لشکرکشی‌ها به عهده‌ی ابوسفیان بود.

۵۴- کدام حادثه در بیست سالگی پیامبر (ص) روی داد و پس از کدام حادثه پیامبر (ص) به شهر طائف سفر کرد؟

- (۱) شرکت در جنگ فجار - پایان یافتن تحریم اقتصادی و اجتماعی مسلمانان
- (۲) شرکت در پیمان جوانمردان - رحلت حضرت خدیجه (س) و حضرت ابوطالب
- (۳) نصب حجرالاسود - رحلت حضرت خدیجه (س) و حضرت ابوطالب
- (۴) رفتن به سفر شام به همراه ابوطالب - پایان یافتن تحریم اقتصادی و اجتماعی مسلمانان

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. پیامبر در ۲۰ سالگی در پیمان جوانمردان (حلف الفضول) شرکت داشت. مدتی پس از پایان یافتن تحریم اقتصادی و اجتماعی مسلمانان در سال دهم بعثت، حضرت خدیجه (ع) و حضرت ابوطالب، دو حامی بزرگ حضرت محمد (ص) به فاصله کوتاهی از دنیا رفتند. در چنین شرایطی بود که اندیشه هجرت از مکه به ذهن پیامبر و مسلمانان راه یافت. از این رو پیامبر (ص) ابتدا راهی طائف شد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: شرکت در جنگ فجار در ۱۴ سالگی رسول خدا روی داد.

گزینه‌ی «۳»: پیامبر در ۳۵ سالگی در نصب حجرالاسود شرکت کرد.

گزینه‌ی «۴»: پیامبر در ۱۲ سالگی همراه ابوطالب به شام سفر کرد.

۵۵- به ترتیب در کدام گزینه، عبارت ذکر شده با عبارت داخل پرانتز مقابل آن، بی‌ارتباط است و عبارت ذکر شده در قسمت

دوم، در کدام گزینه صحیح است؟

- (۱) مهاجران بی‌بضاعتی که در جوار مسجد اقامت می‌گزیدند، (اهل صفة) - یهودیان هر گاه فرصتی پیش می‌آمد، با وجود آنکه با پیامبر پیمان صلح بسته بودند، علیه حکومت اسلامی کارشکنی می‌کردند.
- (۲) مهم‌ترین اقدام پیامبر برای تأسیس نظام اجتماعی و سیاسی منسجم در چارچوب دین اسلام، (پیمان برادری و تحکیم وحدت دینی) - سر دسته منافقان، عبدالله بن ابی بود که پیش از هجرت، گروه‌های از مردم یثرب قصد داشتند او را به ریاست شهرشان بر گزینند.
- (۳) مشخص کردن حقوق و مسوایتهای هر یک از گروه‌های مسلمانان و غیر مسلمان (پیمان نامه عمومی مدینه) - منافقان در غزوه‌های بدر و موه از سپاهیان اسلام جدا شدند.
- (۴) در سال ۱۱ بعثت، شش هزار نفر از مردم یثرب مسلمان و پس از بازگشت به شهر خود به تبلیغ اسلام مشغول شدند. (پیمان عقبه اول) - صلح حدیبیه از دید قرآن شکست جبران ناپذیری برای مسلمانان شمرده شد.

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. علت نادرستی قسمت اول گزینه‌های «۲ و ۴»:

مهمترین اقدام پیامبر برای تأسیس نظام اجتماعی و سیاسی منسجم در چارچوب دین اسلام، ایجاد پیمان‌نامه عمومی مدینه بود.

بیعت ۱۲ مرد یثربی در سال ۱۲ بعثت در موسم حج با پیامبر به عقبه اول معروف شد. منافقان در غزوه‌های احد و تبوک، از سپاه اسلام جدا شدند و صلح حدیبیه از دید قرآن فتح و پیروزی آشکار به شمار آمده بود. (علت نادرستی

قسمت دوم گزینه‌های «۳ و ۴»)